

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Η'

28 ΙΟΥΝΙΟΥ 1930

ΑΡΙΘ. 26

ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

[Επί τῆ ἑκατονταετηρίδι τῆς ἐθνικῆς καλυπτενείας]

Οἱ ἄγριοι ἀγῶνες τῆς Ἐκκλησίας δὲν περιωρίσθησαν μόνον ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ τοῖς ὑπὸ τὴν πνευματικὴν ἄμεσον ποιμαντορίαν αὐτῆς χριστιανοῖς. Ἡ Ἁγία Ἐκκλησία, ὡς πολυέμκτος Ἄργος, ἐμερίμνα περὶ ἔλων τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν καὶ δὴ καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐκείνων, οἵτινες εὐρίσκοντο καὶ ἀλλαχού, ἐκτὸς τῆς Τουρκικῆς Αὐτοκρατορίας. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ πρὸς αὐτῆς ἔτι πολλοὶ τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων ἦσαν ὑπὸ τὴν δυναστείαν τῆς Ἑνετίας καὶ δὴ ἐν Πελοποννήσῳ καὶ τῇ μεγαλονήσῳ Κρήτῃ καὶ ἄλλαις νήσοις. Οἱ Ἑλληνες ὀρθόδοξοι πολλαχῶς κατεδιώκοντο καὶ δὴ ὑπὸ τῶν, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ προδάτου, λόγων τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας, ζητούσης πολλαχῶς ν' ἀπομακρύνῃ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τοὺς ἀπογόνους ἐκείνων οἵτινες προετίμησαν μᾶλλον τὴν τουρκικὴν τυραννίαν ἢ τὴν ἔνωσιν μετὰ τῆς Ρώμης καὶ τὴν ἀπεμπόλησιν τῆς ἀληθείας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Ὁ βόλιος τῶν ζιζανίων σπορεὺς μυρία ἐμνηχανέσσα κατὰ τῆς ἀληθείας. Ἡ πρεσβυτέρα Ρώμη ἤνοξε «τοῦ χιλιοῦτου Βυζαντινοῦ τὰ μυριάχρονα στόματα», κατὰ τὴν φράσιν τοῦ Κωνσταντινου Οἰκονόμου ἐξ Οἰκονόμων, καὶ ἐξέχεεν ἐπὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς στίφη προπυγανδῶν, ἀνθρώπων ἀναβαινόντων ὡσεὶ καπνὸς καιομένης κάρβου, ἐν ἀρχῇ μὲν ἁλλοθῆτων, εἶτα δὲ καὶ Ἑλλήνων, οὓς ἐσαγγήνευσεν καὶ ἐμόρφωνεν ἐν διαφόροις σχολαῖς, καὶ μάλιστα ἐν τῇ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Ἰδρυθείῃ ἐν Ρώμῃ ἐπὶ τοῦ Πάπα Γρηγορίου ΙΙ' (1577), ὡς καταλλήλους ἀποστόλους ἔργου καταστρεπτικοῦ. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία γενναίως ἀντεπεξήρχετο κατ' αὐτῶν δι' ἱκανῶν κληρικῶν καὶ συνεκράτει τοὺς Ἑλληνας ἐν τῇ ὀρθοδοξίᾳ καὶ τῇ μετ' αὐτῆς ἀρρηκτῶς συνδεομένῃ ἐθνικότητι.

Μετὰ τοὺς πρώτους ἀπὸ τῆς ἄλωσης χρόνους ἐν εἰς: 1480 ὁ Πατριάρχης Μάξιμος ἔγραφε πρὸς τὸν Δόγην τῆς Βενετίας Μοστωλεγγίνον καταγγέλλων «ἔτι ἡ ὑψηλοτάτη καὶ λαμπροτάτη αἰθεντία τῶν Βενετικῶν τὰ ἄλλα ἀρίστως καὶ ὡς οὐκ ἂν εἴπη τις διοικοῦσα

εἰς τοῦτο συνεπάγεται παρά τινων Ρωμαγενῶν τῶν τῆς εἰρήνης ἐχθρῶν καὶ συγγνώμης καὶ παρορᾶ διωγμοὺς παρά τινων γενομένους ἐν τοῖς τόποις, ἐν εἰς ἀρχεται, εἰς τοὺς ταπεινοὺς Ρωμαίους, ὅσοι τῆς ἡμετέρας γενεᾶς καὶ τάξεως εἰσὶ. Καὶ τοῦτο εἰς περιφρόνησιν ἡμῶν καὶ ἀτιμίαν ἡμῶν δεχόμεθα. Διὰ τί γὰρ ἕτερον εἰς αὐτὸν τοιαῦτα ποιοῦσιν, εἰμὴ διότι τῆς ἡμετέρας τάξεως εἰσὶ καὶ τὸ πάτριον τηροῦσιν. Ὅπερ οὔτε δίκαιον ἔλως οὔτε συμφέρον. Κακὸν γὰρ παράδειγμα δίδοται τοῖς νῦν ἀρχουσιν... Ἐθέλομεν γὰρ καὶ ἡμεῖς τὴν ἡμετέραν αὔξησιν καὶ σύστασιν, ὡς δὴ καὶ ὑμεῖς ἐθέλετε, καὶ τοῦτο εὐχόμεθα». Τοιαῦτα καὶ παρόμοια γράφει ὁ Πατριάρχης πρὸς κατάπαυσιν τῶν διωγμῶν εἰς τὰς Ἑνετοκρατούμενας χώρας τῆς Ἑλλάδος. Ἐζητοῦν οἱ Ἑνετοὶ νὰ ἐφαρμόσουν τό, «εἴμεθα πρῶτον Βενετοὶ καὶ ἔπειτα Χριστιανοί».

Ἡ νύμφη τοῦ Ἀδρίου, ἡ Βενετία, ἀπὸ ἄλλης ἀπόφωτος ὠρέλησε τὴν τυραννουμένην Ἑλλάδα. Ἀδελφία τῆς Πολιτείας Ἰδρύετο ἐν τῇ πύλει ταύτῃ Ἑλληνικὴ κοινότης, κεκτημένη πολλὰς προνομίας, θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν, ἐκπαίδευσιν καὶ αὐτόνομον διοίκησιν τῶν κοινοτικῶν πραγμάτων. Ἐν εἰς: 1621 Ἰδρύεται ἐν Βενετίᾳ τὸ Φλαγγίνειον Φροντιστήριον ὑπὸ τοῦ Θωμᾶ Φλαγγίνῃ ἐκ Κερκύρας, ὄρισαντος ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ τὴν ἐν αὐτῷ ἐγγραφὴν ὑποτρόφων Ἑλλήνων μὲν τὸ γένος, χριστιανῶν δὲ τὸ θρήσκευμα. Τὸ Φροντιστήριον τοῦτο μετὰ τοῦ ἐν Παταύῳ Ἑλληνομοουσείου ἀποδίδει σπουδαίους φανὸς τῆς πνευματικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἔθνους. Ἐκ τῶν σχολῶν τούτων ἐξήλθον διάσημοι μυσταγωγοὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους. Ἀναφέρομεν, μεταξὺ τῶν πολλῶν, τὸν διάσημον ἱεροκέρυκα Ἡλίαν Μηλιάτην καὶ τὸν ἀθηναῖον Ἰωάννην Πατούσαν. Τῶν σχολῶν τούτων οἱ διδάσκαλοι τὸ πλεῖστον ἦσαν κληρικοί, ἀληθεῖς ὑποφῆται τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τῆς ἐθνικῆς ιδέας. Ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν ὅτι τῷ 1681 ἐκδίδεται ἐν τῇ πύλει τῆς Βενετίας ἡ Ρητορικὴ τοῦ ἱερέως Φραγκίσκου Σκούφου «γονυπετῶς ἀφιερωθείσα τῇ μητρὶ καὶ παρθένῳ». Ἐν αὐτῇ ἐπικαλεῖται ὁ φιλόπατρις Λευτέρης, πρὸς τῇ τῆς ἀειπαρθένου, τὴν συνδρομὴν ἐπὶ τοῦ δουλεύοντος Γένους τοῦ Χρυσοστόμου ἀπὸ τὴν πόλιν, τῆς Αἰκατερίνης ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τοῦ Ἰγνατίου ἀπὸ

τὴν Ἀντιόχεια, τοῦ Πολυκάρπου ἀπὸ τὴν Σμύρνην, τοῦ Διονυσίου ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, τοῦ Σπυριδωνοῦ ἀπὸ τὴν Κύπρον.

Ἡ Ἐκκλησία πολλαχῶς παρηκολούθει καὶ τοὺς ἐν τῇ Ἑνετίᾳ Ἕλληνας χριστιανούς. Πρὸς τοῦτο, πρὸς τοὺς ἄλλοις, ιδρύσατο καὶ τὴν Μητρόπολιν Φιλαδελφείας ἧς ὁ Μητροπολίτης διέμενεν ἐν Ἑνετίᾳ ἐν ἣ ἐξεδίδοντο τὰ ἑλληνικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία. Διαπρεπέστατος ἦτο ὁ Γαβριὴλ Σεβήρος. Αἱ ἐν Ἰταλίᾳ κοινότητες, ἀπαρτιζόμεναι εἴτε μόνον ἐξ Ἑλλήνων εἴτε καὶ ἐξ ὀρθοδόξων Ἀλβανῶν, ἀπετέλεσαν πρότερον μίαν Μητρόπολιν, τὴν τῆς Ἰταλίας, ὑπαγομένην ὑπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀχρίδος, ἀλλὰ ταχέως κατηργήθη κατόπιν τῶν ἀνελευθέρων διατάξεων τῶν Παπῶν τῆς Ρώμης, ὡς τὴν ὑπερφίαλον ὑπεροφίαν καὶ «δυτικὴν ὄφρυν» ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιρραπίσωσι κατὰ κόρρης ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων οἱ μεγαλῶνυμοι κατὰ Ἀνατολὰς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Διότι «τὸ ἀληθές οὔτε ἴσασιν οὔτε μαθεῖν ἀνέχονται», ὡς ὀρθῶς ἔλεγεν ὁ οὐρανοφάντωρ Βασίλειος. Εἰς τὴν πνευματικὴν ἐν Ἰταλίᾳ ἀναγέννησιν εἰργάσθησαν οἱ λόγιοι Ἕλληνες φυγάδες, οὓς ὑπεστήριξαν καὶ τινες τῶν Πάπῶν φιλόμουσοι, ἀλλὰ τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ ἐθνικότητα τοῦ ἔθνους διετήρησαν ἔξοχοι κληρικοὶ κατὰ τοὺς δυσχειμέρους ἐκείνους χρόνους, καὶ δὴ οἱ Πατριάρχαι Ἱερεμίας Β΄, ὁ Μελέτιος Πηγᾶς, ὁ ἱερομάρτυς Κύριλλος Δούκαρις καὶ εἴτις ἕτερος.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀληθῶς εἶχε τὴν μέριμναν πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐν Βλαχίᾳ καὶ Μολδαυίᾳ ἀπεστέλλοντο Φαναριῶται Ἕλληνες ὡς ἡγεμόνες, οἵτινες εἰργάσθησαν εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν καὶ ἄλλως καὶ διὰ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας. Ἐξοχοὶ δὲ καὶ σοφοὶ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ἐγένοντο διδάσκαλοι ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς σχολαῖς τοῦ Βουκουρεστίου καὶ Ἰασίου, ὡς ὁ Νεόφυτος Δούκας, Γρηγόριος ὁ Κωνσταντῆς καὶ ἄλλοι, καὶ ἡ ἑλληνικὴ παιδεία καὶ μόρφωσις μετεδίδετο οὐ μόνον εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἄλλοεθνείς. Ἐν Βουκουρεστίῳ συνέστη τῇ 1810 Φιλολογικὴ Ἐταιρία ὑπὸ τοῦ ἀπὸ Ἄρτης Οὐγγροβλαχίας Ἰγνατίου, ὅστις τότε παρημελημένον τοῦ Βουκουρεστίου ἑλληνικὸν σχολεῖον προστατεύσας προήγαγε «Λύκειον» αὐτὸ ὀνομάσας, καὶ ἄλλα τῆς χριστομιμήτου αὐτοῦ ποιμαντορικῆς ἀρετῆς κάλλιστα κατώρθωσεν ἔργα. Ὁ διάσημος οὗτος ἱεράρχης κατόπιν διέμενεν ἐν Πίσσῃ τῆς Ἰταλίας († 1828) ἔνθα ὁ σοφὸς Ἰταλὸς Σιβασιανὸς Κιάμπης, ἐκδοὺς τῇ 1816 τὸν ὑπὸ Μαξίμου τοῦ Πλανοῦδη ἐκ τῆς λατινικῆς μετενεχθέντα εἰς τὴν ἑλλάδα γλώσσαν Σικιλιῶνος ὄνειρον, προσφωνεῖ τὴν βιβλὸν τῇ Ἰγνατίῳ ἐν δὲ τῇ προσφωνητικῇ ἐπιστολῇ λέγει ὅτι ὁ σοφὸς οὗτος ἱεράρχης «οὐδὲν ἄλλο φροντίζει ἢ ὅπως ἡ Ἑλλάς ἀναθαλήσει, ὥστε ὅλα τὰ αὐτοῦ χρήματα καὶ τὰς καθημερινὰς φροντίδας καὶ ὀλίγου δεῖν τὴν αὐτοῦ ψυχὴν (ἀποτρέποι δὲ ὁ Θεὸς) εἰς τοῦτο

ἀναλίσκειν καὶ συμβάλλειν».

Καὶ εἰς ἄλλας ἀλλαχού τῆς δυτικῆς Ἑρώπης τῆς Ρωσίας ἑλληνικὰς κοινότητας ἐμερίμνησεν ἡ Ἐκκλησία καὶ δὴ ἐν Ὁθησῶν, ὅπου ἐξεφώνησεν τοὺς ὠραίους λόγους περὶ φιλοπατρίας ὁ διάσημος κληρικός Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ἐξ Οἰκονόμων, καὶ ἐν Βιέννῃ ἐνθα ἐξεδίδοντο καὶ ἄλλα καὶ ὁ «Λόγιος Ἐρμηνεύς» ὑπὸ τοῦ σοφοῦ κληρικοῦ Ἀνθίμου Γαζῆ. Διετηροῦν δὲ σχολεῖα ἐν οἷς ἐδίδασκον καὶ ἄλλοι καὶ κληρικοὶ μεταδίδοντες τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν. Οἱ κληρικοὶ ἀπέδλεπον εἰς τὴν ἠθικὴν ἐθνικὴν ὠφέλειαν τῶν Ἑλλήνων χριστιανῶν ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς κοινότησιν. Ὁ δὲ Ἀνθίμος Γαζῆς ἐκ Μελιῶν τῆς Θεσσαλίας συνετέλεσεν, εἴπερ τις καὶ ἄλλος εἰς τὴν σύστασιν τῆς ἐν Ἀθήναις «Φιλοσοφικῆς Ἐταιρίας», ἐξ ἧς ἀπέρρευσεν ἔπειτα ἡ Φιλοσοφικὴ Ἐταιρία.

Κατηγόρησάν τινες τῆς Ἐκκλησίας, ἐν οἷς καὶ αὐτὸς ὁ ἀσείδιμος Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος (Ἱστορία κτλ. τόμ. Ε' 537), ὅτι δὲν ἐξυπηρέτησε ἀποχρώντως τὰ ἔθνη τῶν γένους συμφέροντα, ἐνεργήσασα τὴν ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ καὶ ἑλληνικῇ ἰδέᾳ συγχώνευσιν τῶν ὑπὸ τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Ἀνατολῆς Σλαβῶν, Βλάχων, Ἀλβανῶν κτλ. Ἄλλ' εἶνε εὐκόλον τὸ ὀμιλεῖν οὕτω κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους. Ἀφημονοῦν οὗτοι ὅτι μετὰ ἐκείνους τὸν ἔθνος καὶ πλέον ἐλευθερον εἶεν ὀμιλεῖται ἢ ἄλλοι ἐν τῇ γλώσσῃ πλησίον τῶν Ἀθηναίων εἰς τὰ χωρία ἐπὶ ἰδρῦθησαν τόσα σχολεῖα. Ἀλλὰ καὶ ἂν εἶχε τὰ μέγιστα ἔργασθαι κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἡ Ἐκκλησία εἴτε κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους εἴτε καὶ ἐν γένεσιν δὲν ἀνάγεται εἰς τὴν καθαρῶς θρησκευτικὴν αὐτῆς ἀποστολὴν τοιαύτη ὁρασις, ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι τὰ ἑκατομμύρια τῶν Σλαβῶν κτλ. εἶχον ἐθνικὴν συνείδησιν καὶ ἦτο ἀδύνατος ἡ ἀφομοίωσις καὶ ἡ ὑποτέθη ὅτι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἦτο ἐπιτετραμμένον ἔργασθαι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ἄλλως τε ἡ ἑλληνικὴ παιδεία εἶνε ἀνθρωπιστικὴ τοιαύτη εἶνε καὶ ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἧτις δὲν καταστρέφει τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν, ἀλλ' ἀναπτύσσει αὐτὴν καὶ ἀποκαθαίρει. «Τὸ κύριον ἔργον τῶν ἑλληνικῶν Γραμματέων, λέγει ὀρθῶς σοφὸς νεώτερος ἱστορικός, εἰς τὸ καθιστᾶν τὸν διδασκόμενον αὐτὰ ἀνθρωπὸς νὰ ἐμπνέῃ αὐτῇ συνείδησιν ἀνθρωπίνης ἀξίας, μεθ' ἧς εἶνε συνδεδεμένη καὶ ἡ ἑλληνικὴ συνείδησις». Διὰ τὴν ἑλληνικὴν παιδεύσεως θ' ἀφυπνίζετο ἀνωρίτερον ἡ ἐθνικὴ συνείδησις τῶν λαῶν περὶ τὴν ἑλληνικὴν χερσίνησιν.

Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία κίριον εἶχε σκοπὸν τὴν διατήρησιν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἐν μέσῳ τῶν ἀντιξοῶν κωλυμάτων. Οὕτω ἐπράξε καὶ εἰργάσθη καὶ διὰ τῆς Ρωσίας τὴν ὁποίαν ἔσωσεν ἀπὸ τῶν ποικιλιωνύμων προπαγανδῶν καὶ ἀφύπνισεν ἀπὸ τοῦ ὕπνου τῆς ἀμαθίας. Ἀπὸ τῆς παπικῆς προπαγανδῆς ἔσωσεν τὴν Ρωσίαν ὁ ἐξ Ἁγίου Ὄρους Μάξιμος ὁ Γραικός

(† 1550) διά τε τῶν συγγραμμάτων καὶ τοῦ προφορικοῦ λόγου. Εἰς τοῦτο συνετέλεσε καὶ ἡ ἰδρυσις τοῦ Πατριαρχείου ἐν Ρωσίᾳ ἐπὶ Ἱερεμίου Β', Πατριάρχου Κωνσταντίας († 1595), τὸ ὁποῖον ἀπέδωκε ἀσφαλές ἐρείσμα τῆς ὀρθοδοξίας ἐν αὐτῇ. Ἐξοχοὶ ἄλλοι Πατριάρχαι, ὡς ὁ Ἀλεξάνδριος Μελέτιος ὁ Πηγᾶς, ὁ Κύριλλος Λούκαρις, οἱ Πατριάρχαι Ἱεροσολύμων καὶ δὴ ὁ μέγας Πατριάρχης Βασιλείας ὁ Νοταρᾶς εἰργάσθησαν, εἴπερ τινὲς καὶ ἄλλοι, εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ὀρθοδοξίας ἐν Ρωσίᾳ καὶ διάδοσιν τῆς ἑλληνικῆς παιδείας καὶ ἐγένοντο οὕτω οἱ πνευματικοὶ χειραγωγοὶ καὶ σωτῆρες τῆς ἐνότητος τῆς ἀχανοῦς αὐτοκρατορίας, τῆν ὁποίαν συνέτριψαν τελευταῖον οἱ Μπολσεβίκοι.

Ὁ Ἱερός κληρὸς τῆς ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας εἰργάσθη ὑπὲρ τοῦ τυραννουμένου ἔθνους καὶ τῆς ἐλευθερίας. Εἶχε φιλοπατρίαν ἀπαράμιλλον. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Σαλώμων Φιλοθέου, ἠρωϊκῶς πεσόντος κατὰ τὸν 12' αἰῶνα ἐν τῇ περὶ ἐλευθερίας ἀγῶνι, Δημήτριος Χαριτίπουλος, φεύγων τὴν δουλωθεῖσαν πάλιν πατρίδα, ἐγράψεν ἐν Ζακύνθῳ ἐν τῇ διαθήκῃ του: «Ἄν δώσῃ ὁ πανάγαθος καὶ πανοικτίρμονας Θεὸς καὶ ἐλευθερωθῇ τὸ δυστυχισμένο Γένος μας ἀπὸ τὸν τρομερὸν καὶ ἀπάνθρωπον καὶ ἀντίχριστο καὶ ἀνελετήμονον Ἀγαρινόν, νὰ ξεθάψῃ τὰ κόκκαλα τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ μας Φιλοθέου, ποῦ τὰ ἐχω ἐρριμμένα μὲ μιὰ σακούλα στὴ σπηλιὰ ποῦ γνωρίζῃ καὶ νὰ τὰ θάψῃ μαζί καὶ κοντὰ στὰ κόκκαλα τῶν γονιῶν μας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς πατρίδος μας· μὴ τὰ ξαναλέγῃ σὰν ἐλευθερωθῇ καὶ ὄχι τώρα ποῦ εἴμαστε σκλάβοι. Καὶ ἂν κάμῃ ἔτσι, νὰ ἔχῃ τὴν εὐχὴν τοῦ Φιλοθέου καὶ ἐμένα. Ἀλλέως τὴν κατάρρα μας». Τοιαύτην ὑπέροχον φιλοπατρίαν καὶ ἀγάπην εἰς τὴν ἐλευθερίαν εἶχον οἱ κληρικοί καὶ τοιαύτην ἐνέπνεον εἰς τοὺς ἄλλους διὰ τε τῶν ἔργων καὶ τῶν λόγων.

Ἐν αὐτῇ τῇ Κηπόλει τῇ 1820 ἐδιδάσκοντο τ' ἀρχαῖα δράματα τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Φιλοκτήτου καὶ αὐτῶν τῶν Περσῶν τοῦ Αἰσχύλου ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πρώην Πρωτοεργαστοῦ Μάνου ὑπὸ τοῦ κληρικοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου. Ἐν τῇ οἰκίᾳ παρήσαν καὶ ἄλλοι, ὡς ὁ Κωνσταντῖνος καὶ ὁ Νικόλαος, οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μουρούζη, καὶ ὁ σφόδρως φιλόμουσος ἱεράρχης Ἐπίσκοπος Διονύσιος Καλλιάρχης. Ἀναφέρων τοῦτο ὁ παρεμβαθεὶς Γάλλος Μαρκέλλος (Les grecs anciens et les Grecs modernes, Paris 1861) ἐπιφέρει: «Μετὰ δύο χιλιάδας ἔτη αἱ ἐμπνεύσεις αὐταὶ ἐμελλόν νὰ συντελέσουν ἕπως πάλληται ἡ καρδιά καὶ διαθερμαίνηται ἡ τῶν ἀπογόνων τοῦ Αἰσχύλου γενναίότης, ἀεὶποτε φωτιζομένων ὑπὸ τῆς αὐτῆς διαλέκτου ἐξέλιξης εὐήχους λέξεις· οἷτινες, καταπιεζόμενοι ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀσιατικῆς φυλῆς, ἀναμένουσι νέον τινα Ἀλέξανδρον πρὸς ἐκδίκησιν». Καὶ ἀνεφάνη ὁ νέος Ἀλέξανδρος, αὐτὸς ὁ ἑλληνικὸς λαός, ὅστις ἀνέ-

λαβε τὸν περὶ τῶν ὄλων ἀγῶνα, λαὸς γενναῖος, διατηρηθεὶς ἐν τῇ κιβωτῇ τῆς Ἐκκλησίας καὶ παρασκευασθεὶς καταλλήλως διὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας ὑπὸ τε ἄλλων καὶ δὴ τοῦ ἱεροῦ κληροῦ.

Μόνον οἱ ἀπάτριδες κομμουνισταί, ἐξαισιῶς δαιμονιώνοντες καὶ τοξεύοντες εἰς τὸν αἰῶνα τῆς ἀληθείας, «ἐλάλησαν ἀδικίαν εἰς ὕψος» κατὰ τοῦ ἱ. κληροῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐξερευγόνται «ρήματα καταποντισμοῦ δολία γλώσση» καὶ ἀπὸ τούτων πρέπει νὰ προφυλαττώμεθα οἱ Ἕλληνες χριστιανοί· περὶ δὲ τῶν ἀθλίων καὶ μωρῶν αὐτῶν συγγραφῶν πρέπει νὰ ἐκτελώμεν τὸ χαρπέν ἐκεῖνο τοῦ Ρωμαίου ποιητοῦ Κατούλου·

«Γράμματα δυστήνοις πυρπολητέα ξύλοις.

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως

ΠΟΛΥΚΑΡΙΠΟΣ

ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΙΡΗΝΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚῃ

Ὁ ἕκτακτος πατριαρχικὸς Ἐξαρχὸς τοῦ Οἰκουμένου Πατριαρχείου εἰς Ἀμερικὴν σεβ. μητροπ. Κορινθίας κ. Δαμασκηνὸς ἅμα ἀφικόμενος εἰς Ν. Ὑόρκην ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν ὀρθόδοξον τῆς Ἀμερικῆς Ἑλληνισμὸν σπουδαῖον πατριαρχικὸν γράμμα, δι' οὗ προετρέποντο οἱ ἀπὸ μακροῦ χρόνου διστάμενοι χριστιανοὶ εἰς ὁμόνοιαν. «Δεόμεθα—ἔλεγε σὺν ἄλλοις τὸ διεξοδικὸν πατριαρχικὸν γράμμα—ὅπως ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἡμετέρας ἐκλογῆς καὶ τῆς ἐνώσεως πάντων ὁμῶν διὰ τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ ἐν τῇ ἡμετέρῃ πατριαρχικῇ προσώπῳ τείνητε καὶ πρὸς ἀλλήλους τὰς χεῖρας καὶ τερματίσητε τὴν διχοστασίαν, τὰς ἐριδας καὶ τὰς διχονοίας, αἵτινες ἀπὸ τόσων ἐτῶν διαίρουσιν ὑμᾶς, ἐξασθενίζουσαι τὴν κοινὴν δύναμιν ὁμῶν, μακρύνουσαι τὴν ζωτικότητα ὁμῶν, καταστρέφουσαι τὴν ζωὴν, τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐτυχιάν ὁμῶν ὡς τε Ἐκκλησίας, ὡς τε κοινότητος, ὡς τε ἀτόμων, λυποῦσαι δὲ καιρίως καὶ τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν, ἧς εἶνε κύχημα καὶ στέφανος καὶ παραμυθία πολλῇ ἡ ὑμετέρα κατὰ Χριστὸν προκοπὴ καὶ ἐπίδοσις...

Πρὸς τί δέ, τέκνα ἡμῶν ἀγαπητά, τὰ μίση καὶ τὰ πάθη ταῦτα; Πρὸς τί αἱ ἐριδες καὶ αἱ διχοστασίαι ἐν μέσῳ ὁμῶν, ὥστε νὰ θίγηται κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἡ φῆμη τοῦ εὐσεβοῦς γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἐνώπιον χριστιανικοῦ λαοῦ, καὶ νὰ ὑφίστασθε τὰ ἐκ τῆς διχονοίας καὶ τῆς ἐριδος δεινά; Δὲν εἴσαθε πάντες τέκνα καὶ ἅγια μέλη τῆς αὐτῆς μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ αὐτοῦ εὐσεβοῦς γένους; Ὅλη ἡ ζωτικότης, ἡ ἰκανότης, ἡ μόρφωσις καὶ τὰ μέσα ἐνός ἐκάστου ὁμῶν δεόν νὰ διατίθενται πρὸς στήριξιν τοῦ ὄλου, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν κενῶν τοῦ ὄλου, πρὸς δημιουργίαν μίαν ἐνιαίας ὁλικῆς καὶ ἠθικῆς δυνάμεως, ἐνός ἰσχυροῦ παράγοντος, ἰκανοῦ νὰ ὀδηγήσῃ τὴν ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησίαν εἰς περιβλεπτον ζωὴν καὶ ἀκ-

μήν, εἰς ἀπάνθησιν αὐτῆς πλουσίαν ἐν μέσῳ τῆς ἐν-
δόξου χριστιανικῆς χώρας, ἐν ἣ ζῆτε, νὰ καταστήσῃ
τὰς κοινότητας ὑμῶν μεγάλας καὶ ἰσχυράς, ὥστε αἱ
ἀποικίαι νὰ στηρίζωσι τὰς μητροπόλεις καὶ βοηθῶσι
καὶ μεγαλύνωσι αὐτάς...

Ἡ Ἐκκλησία ἀναμένει παρ' ὑμῶν καρπὸν πολὺν
εἰς πνεῦμα Χριστοῦ, εἰς αἰσθήματα ἀγάπης, εἰς ἔργα
φιλαλληλίας, φιλομουσίας, ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τοῦ
γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὲρ τοῦ πληθίου καὶ
καθ' ὅλου ὑπὲρ πάσης εὐγενοῦς καὶ ὑψηλῆς ἰδέας,
ἐφ' ὅσον ἔχετε τὸ εὐτύχημα νὰ ζῆτε ἐν μέσῳ λαοῦ
πλουσίου εἰς χριστιανικὰ αἰσθήματα, εἰς ἔργα πολιτι-
σμοῦ, εἰς ἔργα ἀνθρωπισμοῦ. Εἰρηνεύσατε καὶ θέλετε
ἰδοῦν ὅτι θὰ γιγαντωθῆτε ὡς ἄτομα, ὡς κοινότης, ὡς
Ἐκκλησία, διὰ νὰ ὑπηρετήσῃτε πᾶσαν ἰδέαν μὲ τὸν
μεγαλειότερον καρπὸν καὶ μὲ τὴν μεγαλειτέραν εὐκα-
λίαν. Ἔως τοῦ νῦν ἐδοκιμάσατε τὰ δεινὰ τῶν ἐριδῶν
καὶ τῶν διχοστασιῶν δοκιμάσατε πλέον καὶ τὰ ἀγαθὰ
τῆς πρὸς ἀλλήλους εἰρήνης καὶ θὰ ἴδῃτε τὴν διαφο-
ρὰν τὴν μεταξὺ εἰρήνης καὶ τῆς ἐριδος, τῆς ἀγάπης
καὶ τοῦ μίσους, τοῦ ἀδελφικοῦ συνδέσμου καὶ τῆς μι-
σαδέλφου διαστάσεως...

Ἐχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι πρὸς τὴν εὐδόξωσιν τῆς
ἀναθεθείσης τῷ ἐκτάκτῳ τούτῳ πατριαρχικῷ ἐξάρχῳ
καὶ ἀντιπροσώπῳ ἐντολῆς, εἰς ἣν οὗτος θέλει κατα-
βάλλῃ πᾶσαν τὴν ἐγνωσμένην αὐτοῦ καὶ διὰ πολλῶν ἡδῆ
τεκμηρίων μεμαρτυρημένην ζηλωτὴν αὐτοῦ προσπά-
θειαν, ἐπιδειχθήσεται καὶ παρὰ πάντων ὑμῶν ἐγκάρ-
διος προθυμία καὶ σύμπραξις καὶ οὐδεὶς θέλει ὑπάρξῃ
ὅστις θὰ θελήσῃ νὰ ἀποτελέσῃ θλιβεράν ἐξάλειψιν ἐν
τῷ ἔργῳ τῆς μεγάλης ταύτης καὶ εὐλογημένης προσ-
παθείας ὑπὲρ τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἐνώσεως...

Ὁ πατριαρχικὸς ἐξάρχος ἐπιληφθεὶς ἀμέσως τοῦ
ἔργου του, διέγνω εὐθὺς ὅτι τὸ κώλυμα πρὸς εἰρή-
νευσιν τοῦ ὀρθοδόξου ἐν Ἀμερικῇ ποιμνίου ἦσαν τὰ
πρόσωπα τοῦτο μὲν τοῦ ἀπειθοῦντος εἰς τὰ κελεύ-
σματὰ τῆς Ἐκκλησίας Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς
σεβ. Ἀλεξάνδρου, τοῦτο δὲ ὁ ὑπὸ τῆς Μεγ. Ἐκκλη-
σίας καθηρημένος τέως μητροπολίτης Χαλδεαίας Βα-
σίλειος. Διὰ τοῦτο ἡ Ἱ. Σύνοδος πρέβη εἰς τὴν παῦ-
σιν μὲν τοῦ πρώτου καὶ τὴν εἰς τὸν πατριαρχικὸν
Ἐξάρχον ἀνάθεσιν τῆς διοικήσεως τῆς Ἀρχιεπισκο-
πῆς Ἀμερικῆς προσωρινῶς, εἰς τὴν ἄρσιν δὲ τῆς κα-
θαιρέσεως ἀπὸ τοῦ δευτέρου, διαταχθέντες νὰ κατα-
λίπῃ τὸ ταχύτερον τὴν Ἀμερικὴν.

Οὕτω ἀρῆντων τῶν κυρίων αἰτίων τῶν διχοστα-
σιῶν ἐπιβλέθῃ ἡ σύμπνοια καὶ ἡ ἀγάπη, κατὰ τὰς
νεωτέρας δ' ἐξ Ἀμερικῆς εἰδήσεις σύμπας ὁ ἔχει ὀρ-
θόδοξος ἑλληνισμὸς πανηγυρίζει τὸν τερματισμὸν τῆς
ἐκκλησιαστικῆς διαμάχης, διὰ συλλαλητηρίων δὲ καὶ
ψηφισμάτων ἀθρόων διεδήλωσε τὴν ἀφοσίωσιν αὐτοῦ
πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν πατριαρχεῖον. Οὕτω πᾶσαι ἀνεξαι-
ρέτως αἱ διιστάμεναι κοινότητες συμφιλιωθεῖσαι ἐπει-
θήρχησαν ἀπολύτως εἰς τὸν ἑκτακτὸν τῆς Μεγ. Ἐκ-

κλησίας ἀπεσταλμένον, δύναται δὲ νὰ λεχθῇ ὅτι
περίοδος γονίμου δράσεως διανοίγεται εἰς τὸν ἐν-
ρικῇ ὀρθόδοξον Ἑλληνισμὸν.

Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΙΣ

Τὸ ὑπὲρ τῶν Ρώσων χριστιανῶν διαφέρον τῶν
κανῶν—Ὁ Σύνδεσμος τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος
δολιγόπιστοι.

[ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚ ΛΟΝΔΙΝΟΥ]

Εἰς οὐδεμίαν ἴσως χώραν τοῦ Παλαιοῦ καὶ
κόσμου ἐγένοντο τόσα, ὅσα ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπὲρ τοῦ
ταδιοκομένων χριστιανῶν τῆς ὁμοδόξου ἀδ.
Ρωσσίας. Ἐκτὸς τῶν πυκνῶν συλλαλητηρίων
μαρτυρίας, τὰ ὁποῖα ὁργανώθησαν προτοῦ
ἐξεχουσῶν προσωπικοτήτων τοῦ πολιτικοῦ καὶ
καὶ τῆς εὐγλώττου ἐντόνου καταγγελίας τῶν κο-
νιστῶν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας
βουλῆ τῶν Λόρδων, συνεπέσθ τῆς ὁποίας ἡ
γλικὴ Κυβέρνησις ἔδωκεν ἐπίσημον ὑπόσχεσιν
διὰ τοῦ ἐν Μόσχᾳ πρεσβευτοῦ αὐτῆς θέλει προ-
ἔρουναν περὶ τῶν Ρωσῶν «θρολουμένων» διὰ
κατὰ πάσης χριστιανικῆς ὁμολογίας καὶ δὴ καὶ
Ἐκκλησίας, ὁ ἐνοριακὸς Κληρὸς
Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἔδειξε ζωηρὸν ἐνδια-
φέρον ὑπὲρ τῶν διωκομένων ἀδελφῶν. Εἰς πάντα
ἐνοριακοὺς ναοὺς θεομαὶ δεήσεις ἀνεπέμφθησαν
τῶν ἐν διωγμῷ καὶ θλίψει Ρώσων χριστιανῶν
κηρύγματα ἐλέχθησαν πρὸς διαφώτισιν καὶ ἐ-
πίσης κοινῆς γνώμης κατὰ τῆς κομμουνισ-
τικῆς βαρβαρότητος καὶ ἀγριότητος, ὁμοίαν τῆς
ὁλόκληρος ὁ κόσμος οὐδέποτε ἀντιμετώπισε. Ἡ
δραστηριότης καὶ ὁ θερμοεργὸς ζήλος τὸν ὁ
ἠσθάνθη καὶ ἐξωτερικέυσεν ὁ Ἀγγλικανικὸς Κ-
ἔσχε τὰ ἀποτελέσματά του. Ὁ Ἀγγλικὸς λαὸς
ἤδη ἀρκούντως διαφωτισθῆ περὶ τῆς ἐν Ρωσσί-
αστάσεως. Οὐδεμίαν τρέφει συμπάθειαν πρὸς
σχέσεις, τὰς ὁποίας διατηροῖ ἡ ἐπίσημος Βρεταν-
Κυβέρνησις μετὰ τῶν Σοβέτ, καὶ εἶναι πεπ-
νισμένοι οὗτοι στήριζονται ἐπὶ βάσεως σαθρᾶς
ἐτέρου ἢ ὑπὲρ τῶν Ρώσων χριστιανῶν κινή-
ῶν ὁποῖα ἤρχισε μετὰ τὴν ὁμοίαν, ἐξακολουθεῖ
ὑπάρχουν ἐν Λονδίῳ ναοὶ Ἀγγλικανῶν, εἰς
ὁποῖους τακτικῶς καθ' ὁρισμένην ὥραν καὶ ἡ
τῆς ἐβδομάδος εἰδικαὶ ἀναπέμπτονται δεήσεις
τῶν χριστιανῶν τῆς πολυπαθοῦς καὶ ἐπὶ δεκά-
ἡδῃ δοκιμαζομένης Ρωσσίας. Εἰς μίαν δ' ἐξ
τῆς ὁποίας προτίσεται ὁ Γεν. Γραμματεὺς τῆς
σεως τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ Ὀρθοδόξου Ἐκ-
κλησίας, ὁ αἰδ. R. M. French, τοιαῦτα προσευχῶν
ἐκάστην γίνονται, ἀπαξ δὲ τῆς ἐβδομάδος, καὶ
σαν Τρίτην, τελεῖται ἡ θεία Εὐχαριστία ὑπὲρ
δεινοπαθούτων Ρώσων χριστιανῶν. Ὁ θε-
γὰς οὗτος κληρικὸς, ὅστις τοσαύτην συμπάθειαν
δεικνύει ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ
τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος ἐν ᾧ διακονεῖ
τρον καὶ ἐπίαν προσευχῆς διηγεκοῦς ὑπὲρ τῶν
σων. Καὶ διὰ νὰ προσδώσῃ εἰς τὴν πνευματικὴν
ταύτην ἐργασίαν σύστημα ἴδρως σωματεῖον τῆς

ρούμενον «Σύνδεσμος προσευχῆς ὑπὲρ τῆς Ρωσσίας, τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος», εἰς τὸ ὁποῖον ἔθηκε τὴν σφραγίδα τοῦ πρακτικοῦ ἀγγλικοῦ τευ ἐγκεφάλου. Κέντρον τοῦ Συνδέσμου εἶναι ὁ πατριάρχης. Ἐκαστον μέλος ἐγγραφόμενον ἔχει καθῆκον νὰ λέγῃ καθ' ἡμέραν προσευχὴν συντεθειμένην ὑπ' αὐτοῦ οὐνότομον, περιεκτικὴν καὶ ζωτικὴν ἢ τὸ «Πάτερ ἡμῶν» ὑπὲρ τῶν καταδικασμένων Ρώσων. Προσφέρει δὲ ὅ,τι προαιρεῖται ἕκαστος, ἔστω καὶ μίαν πένναν χάριν τῶν ἐξόδων διὰ τὴν παρησκευτὴν καὶ ἀποστολὴν τῶν ἐντύπων τοῦ Συνδέσμου. Ἐντὸς ὀλίγων μόνον ἑβδομάδων κατώρθωσεν ὁ ζηλωτὴς λευίτης νὰ ἐγγράψῃ 2600 μέλη εἰς τὸν Σύνδεσμον αὐτοῦ.

Εἰς τὴν προκήρυξιν τὴν ὁποῖαν ἀπέλυσε καὶ δι' ἧς ἀνῆγγειλε τὴν ὑπ' αὐτοῦ καὶ μόνου ἰδρυσιν τοῦ σωματείου τούτου, μεταξὺ ἄλλων λέγει: «Ἡ προσπάθεια τῶν κομμουνιστῶν θὰ ἀποτύχῃ ἐπὶ τέλους. Θὰ μείνωμεν ὅμως ἀπαθείς θεαταὶ καὶ μάρτυρες τῆς οἰκτιρῆς ἀποτυχίας καὶ οὐδὲν πλέον; Ὅταν ἡ Ρωσσία ἐξέλθῃ θριαμβεύουσα ἐκ τοῦ φρικτοῦ της μαρτυρίου πρέπει νὰ εἴμεθα ἱκανοὶ τοῦλάχιστον νὰ λέγωμεν ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δοκιμασίας της ἐβοηθήσαμεν αὐτὴν διὰ τῶν προσευχῶν μας. Πρέπει λοιπὸν νὰ ὀργανώσωμεν καὶ συστηματοποιήσωμεν τὴν προσευχὴν μας. Θὰ θελήσετε λοιπὸν νὰ ἐγγραφῆτε εἰς τὸν Σύνδεσμον μας; Ἄν εἴσθε ἱερεὺς θὰ θελήσετε νὰ προτερέψητε τὸ ἐκκλησιαστικὸν ὄραμα ἐνώθῃ μεθ' ἡμῶν; Ὁ Σύνδεσμος θὰ ἐξακολουθήσῃ ὑπάρχων ἐφόσον θεωρεῖται ἀναγκαῖα ἡ ὑπαρξὶς καὶ λειτουργία του· πᾶν δὲ μέλος ἐγγραφόμενον ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προσεύχεται ἐπὶ ἕν ἔτος. Οὐδεμίαν ἄλλην ὑποχρέωσιν ἀναλαμβάνει πᾶς ἐγγραφόμενος... Λέγετε τὴν προσευχὴν (περὶ ἧς ἐγράφη ἀνωτέρω) ὅταν ἐέλθῃτε καὶ ὅπου θέλετε, πλὴν λέγετε αὐτὴν καθ' ἡμέραν ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν τῆς Ρωσσίας ἐν τῷ ἀγῶνι αὐτῶν ὑπὲρ τῆς κοινῆς πίστεως τοῦ χριστιανισμοῦ».

Καὶ ὅτι μὲν ὁ κατὰ τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ ἀγὼν τῶν μπολσεβίκων θέλει ἀποτύχῃ καὶ ὅτι τελειωτικῶς θὰ ἐπαληθεύσῃ περὶ τῆς Ἐκκλησίας τὸ «καὶ πύλαι Ἰερουσολῶν οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς», οὐδεὶς πιστεύων πρέπει ν' ἀμφιβάλλῃ. Θὰ ἔλθῃ ἀφύκτως χρόνος, καθ' ὃν ἀσπαίρον θὰ καταπέσῃ τὸ αἰμωβραφὲς κομμουνιστικὸν θηρίον καὶ θὰ καταπνιγῇ εἰς τὸ αἶμα τοῦ ὁποῖου χύνει ὁ συγγερός δράκων τοῦ σοβιετισμοῦ. Ὑπάρχουν ὅμως, δυστυχῶς, καὶ ἄνθρωποι—ἀγνοοῦμεν χριστιανοὶ ἢ μὴ—εἰ ὁποῖοι ἀπογοητευμένοι ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς Ἐκκλησίας ἐν Ρωσσίᾳ, μὴ δυνάμενοι νὰ διῶσι τὴν πνευματικὴν καὶ μαρτυρικὴν ἀντοχὴν καὶ πίστιν, ἧτις χαρακτηρίζε· μέγα μέρος τῶν σφαιραζομένων καὶ κατατυραννομένων ρώσων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, προσωνίζονται τὴν ὀλοκληρωτικὴν ἐξάλειψιν καὶ τὸν παντελῆ ἀφανισμόν τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν τῇ Ρωσσίᾳ. Οὕτω πρό τινος ἀνεγνώσκων ἄφθρον ἀμερικανικῆς ἐφημερίδος, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ γράφων, ἐκθέτων διὰ χριστιανῶν ζαφερῶν τὴν ὄλην κατάσταση τῆς σημερινῆς Ρωσσίας καὶ ἀπαριθμῶν τὰ κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐφαρμοζόμενα ἐξοντωτικὰ μέτρα, δὲν ἀποκνεῖ ν' ἀποφανθῇ ἐν τέλει ὅτι ἀσφαλῆς ἐπίκειται ὁ ὄλεθρος τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἐν

τῇ μεγάλῃ ταύτῃ χώρᾳ, ἐν ἣ μινιάδες ἄλλοις στομάτων ἐν ἐλευθερίᾳ ὕμνουσαν τὸ ὄμμα τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος Χριστοῦ. Νέα, λέγει, γενεὰ αὐξάνει ἄθεος καὶ ἄθρησκος ἐξ ὀλοκληροῦ, οὐδένα δεσμὸν ἔχουσα μὲ τὸ παρελθὸν καὶ ἀγωνιζομένη νὰ παρασκευάσῃ χώραν καὶ πατρίδα οὐδεμίαν ἄλλην ἔχουσαν θρησκείαν εἰ μὴ τὴν ὑπὸ τοῦ Λένιν ἰδρυθεῖσαν καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ παγιοθεῖσαν. Οἱ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα σκεπτόμενοι καὶ γράφοντες, οὐδεμία χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι δὲν αἰσθάνονται τὰ στήθη αὐτῶν ζωογονούμενα ὑπὸ τῆς πίστεως πρὸς τὸν Θεάνθρωπον. Κρίνουν στηριζόμενοι εἰς ἐντυπώσεις ἐπιπολαίας. Ἄλλ' οἱ τοιοῦτοι κλείουν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐνώπιον αὐτῆς ταύτης τῆς ἱστορίας τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ἄντι πάσης ὁμως πρὸς οὐτοὺς ἀπαντήσεως καὶ συζητήσεως ἃς ἀκουσθῶν οἱ λόγοι τοῦ Χριστορρήμους Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἁγίου Ἰωάννου, ὅστις ἐν τῇ περιφημῇ αὐτοῦ ὁμιλίᾳ τῇ ἐκφωνηθείσῃ πρὸ τῆς ἐξορίας αὐτοῦ ἐκ τῆς βασιλευούσης λέγει μεταξὺ ἄλλων καὶ τάδε: «Οὐδὲν Ἐκκλησίας δυνατώτερον, ἄνθρωπε. Λῦσον τὸν πόλεμον, ἵνα μὴ καταλύσῃ σου τὴν δύναμιν· μὴ εἴσῃς πόλεμον εἰς οὐρανόν. Ἄνθρωπον ἐὰν πολεμῆς, ἢ ἐνίκησας, ἢ ἐνικήθης· Ἐκκλησίαν δὲ ἐὰν πολεμῆς, νικήσῃ σε ἀμήχανον· ὁ Θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ πάντων ἰσχυρότερος. Μὴ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; μὴ ἰσχυρότερον αὐτοῦ ἐσμεν; Ὁ Θεὸς ἐπέχε· τίς ἐπιχειρεῖ σαλεύειν; Οὐκ οἶσθα αὐτοῦ τὴν δύναμιν; Ἐπιβλέπει ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ποιεῖ αὐτὴν τρέμειν· κλυεῖ, καὶ τὰ σαλευόμενα ἠδράζετο. Ἡ Ἐκκλησία οὐρανοῦ ἀσφαλεστέρα· ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι»—ποῖοι λόγοι; «Σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρα ὀικοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι Ἰερουσολῶν οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς». Εἰ ἀπιστεῖς τῷ λόγῳ, πιστεὺς τοῖς πράγμασι. Πόσοι τύραννοι ἠθέλησαν περιγενέσθαι τῆς Ἐκκλησίας; πόσα τήγανα; πόσοι κάμιννοι, θηρίων ὀδόντες, ξίφοι ἠκονημένα; καὶ οὐ περιεγένοντο. Ποῦ οἱ πολεμήσαντες; Σείνηνται καὶ λήθη παραδέδονται. Ποῦ δὲ ἡ Ἐκκλησία; ὑπὲρ τὸν ἥλιον λάμπει. Τὰ ἐκείνων ἐσβεσται, τὰ ταύτης ἀθάνατα. Εἰ ὅτι ὀλινοὶ ἦσαν, οὐκ ἐνικήθησαν, ὅτι ἡ οἰκουμένη ἐπλήσθη εὐσεβείας πῶς νικήσαι δύνασαι; Πόσον τῷ ὄντι δυνατοὶ καὶ συγχρονισμένοι εἶναι οἱ ἐμπνευσμένοι οὗτοι λόγοι τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου! Καὶ πόσον ἐφαρμόζοντες οἱ θαυραλέοι καὶ ἐνθουσιώδεις οὗτοι λόγοι ἐπὶ τῶν σημερινῶν διωκτῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐν Ρωσσίᾳ! Ἄλλὰ καὶ ὁποῖα τῷ ὄντι πειστικὴ ἀπάντησις εἰς τοὺς ὀλιγοψύχους καὶ ἀπίστους, τὴς φεβούμενους μήπως ἡ μανία τῶν κομμουνιστῶν κατισχύσῃ ὀριστικῶς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ! Ἄλλ' εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ τοῦτο σήμερον ἀκριβῶς ὀπότι πάσης τάξεως καὶ κλήσεως καὶ ἡλικίας ἄνθρωποι, καὶ αὐτοὶ οἱ ἄλλοιτε ἀμφιβάλλοντες εἰλικρινῶς καὶ ἐκ καλῆς προθέσεως, στρέφονται πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ πρὸ τοῦ σταυροῦ Αὐτοῦ τὸ γόνυ κλίνοντες, ζητοῦντες τὴν ψυχικὴν γαλήνην καὶ τὴν ἀνάπαυσιν τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς καρδίας τὴν εἰρήνην; Εἰς τὴν ἐφστεινὴν ἐκθεσιν τῆς βασιλικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Λονδίνου ὑπάρχει εἰκὼν δια-

πρεπούς ζωγράφου παριστώσα τὸν Χριστὸν ἑσταυρωμένον, ἑκατέρωθεν δ' Αὐτοῦ τοὺς δύο κακούργους. Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἑσταυρωμένου ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή: «Ἰησοῦς Ναζωραῖος βασιλεὺς τῆς ἀνθρωπότητος». Παρὰ τὸν Σταυρὸν συνωθοῦνται πλήθη ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, νέων καὶ γερόντων, πλουσίων καὶ πτωχῶν, σοφῶν καὶ ἀπαιδευτῶν, ἀστῶν καὶ ἀγροτῶν, βιομηχάνων καὶ ἐργατῶν. Ἡ πρωτοτυπία τῆς εἰκόνης ἐγκρατεῖται τόσον εἰς τὴν ἐπιγραφὴν, ὅσον καὶ εἰς τὸ γεγονός ὅτι οἱ πρὸ τοῦ σταυροῦ συνωθούμενοι ἀντιπροσωπεύουν τοὺς σημερινούς ἀνθρώπους, ὅπερ εἰκάζει τις ἐκ τῆς ἐνδυμασίας καὶ τῆς ὄλης ἐμφανισθεῖς τῶν. Ἄπαντες οὗτοι εἰκονίζονται εἰς στάσιν ἰσχύος καὶ προσευχῆς πρὸς τὸν Χριστόν. Ὁ εὐσεβὴς ζωγράφος ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ ὅτι σήμερον, εἶπερ ποτέ, ἡ ἀνθρωπότης ἅπασα ὡς Βασιλέα τῆς ἀναγνωρίζει τὸν Σωτῆρα ἐντυθέν καὶ ἡ ἐπιγραφή: «Ἰησοῦς Ναζωραῖος, βασιλεὺς τῆς ἀνθρωπότητος».

Λονδῖνον, Μάϊος 1930.

† ὁ Μ. Ἀρχιμ. ΜΙΧΑΗΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Σοβαρὰ συνδιάσκεψις.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τῶν παλαιῶν ἀνακτόρων τῆς Βιέννης συνεκροτήθη πρὸ τιμῶς διεθνῆς συνέδριον «φεμινιστικόν», τὰ μέλη τοῦ ὁποίου διεξεδίκασαν τὰ «χειραφετικά» τῆς γυναικὸς δικαιώματα καὶ ἠξίωσαν τὴν πρὸς τὸ ἀνδρικὸν φύλον ἰσότητά διὰ τῆς σιωπηρᾶς, ἀλλ' εὐφραδεστάτης εὐγλωττίας τῶν ἀμφιέσεων. Διότι, ὡς ἀναφέρουσιν αἱ περιγραφαὶ τῆς συνδιασκέψεως, αὕτη προσέλαβε τὸν χαρακτήρα τῶν πολυτελῶν δεξιῶσεων καὶ τῶν πρὸς ἐπίδειξιν ἀμφιέσεων ὑποδοχῶν. Πολυέλαιοι ἀπαστράπτουτες εἰς χρώματα καὶ εἰς λάμψεις ἐφώτισαν μίαν περιέργου συνεδριασούσων κυριῶν εἰκόνα, πλαισιουμένην ὑπὸ ἀνθοδεσμῶν καὶ συντεθειμένην ἐκ κομψοτάτων καὶ πολυτελεστάτων «τουαλετῶν» καὶ κοσμημάτων ἀφθονωτάτων καὶ βαρυντίμων. Κατὰ τὴν γενικὴν ὁμολογίαν, ἡ Συνέλευσις—Ἐκθεσις ἐσημείωσε τὴν προσδοκωμένην πλήρη ἐπιτυχίαν διότι τὰ ἐπιδειχθέντα ὑπὲρ τῆς σπουδαίας ὑποθέσεως ἐπιχειρήματα ὑπῆρξαν ἐκθαμβωτικὰ εἰς σχέδιον, χρώματα καὶ μαρμάρυγας.

Τὸ κράτος τῆς ὕλης.

«Θὰ ἦτο μία βδελυρὰ ἱεροσυλία ἂν ἔλεγα ὅτι ἡ κτηνώδης βία καὶ ὁ ἀπλοῦς ὕλισμος ἠδυνήθησαν νὰ καθυποτάξουν τὸν κόσμον», ἐφθέγγετο εἰς τῶν μεγίστων συγχρόνων φιλοσόφων, ὁ Ἰνδὸς Ραμπιτρανὰθ Ταγκόρ. Πράγματι ἡ βία καὶ ὁ ὕλισμος δὲν εἶνε προσωρισμένοι νὰ ἀποβοῦν παγκυρίαρχοι τῆς ἀνθρωπότητος μόνιμοι. Ἡ ὕλη καὶ ἡ δύναμις δύνανται μόνον πρόσκαιρον κράτος νὰ ἀσκήσουν καὶ εἰς περιωρισμένην ἀκτίνα, εἰς ἄτομα μόνον ἢ καὶ ὁμάδας μικράς. Ὁ ἀνθρώπος εἴτε ἡ ἀνθρωπότης εἶνε ἐκδήλωσις πνεύματος καὶ ἐλευθερίας, ὅσονδήποτε δὲ κἂν εἰς ὀρισμένην περίουτον χρόνον καὶ εἰς τινὰ πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς ἐκφυλισθέντα ἄτομα ἢ ὕλη ὑπερίσχυσε τοῦ πνεύματος, τοιοῦτο κράτος οὐδέποτε δύνανται νὰ

ἐμφανισθῇ ὡς συνολικὸν καὶ μόνιμον ἐν τῇ ἀνθρωπότητι. Εἶνε οὐκ ὀκτρῶς ἠπατημένος ὁ σημερινὸς ὕλισμος κομμουνισμὸς μὲ τὰς περὶ ἱστορικοῦ ὕλισμοῦ φαινομενολογίας του καὶ τὰς περὶ ὕλιστικῆς μοναρχίας ἐν τῷ κόσμῳ ἀψυχολογήτους ἐλπίδας του. Θὰ ἔλθῃ στιγμή—καὶ δὲν ἀπέχει πολὺ—κατὰ τὴν ὁποίαν πάλιν καὶ λαξ διωκόμενος ἀπὸ τὴν ἐπικράτειαν τὴν ὁποία λυμαίνεται σήμερον, θὰ ἀκούῃ τὸ ὄνομα του συνδεδεόμενον μὲ τὰς χειροτέρας ἀρὰς ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων οἱ ὅποιοι κορδακίζονται σήμερον ὡς φανατικοὶ ὑποστρικταί του.

† Adolf Harnack

Τῇ 11 λήγοντος μηνὸς ἠγγέλθη ἐκ Βερολίνου ὁ θάνατος τοῦ διασημοτέρου τῶν συγχρόνων γερμανῶν θεολόγων Ἀδόλφου Χάρνακ. Τὸ ὄνομα τοῦ Χάρνακ κατέστη πασίγνωστον ἰδίᾳ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ εἰς τὴν ἣν ἀνέλαβε καθηγητικὴν ἔδραν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βερολίνου: ἡ ἐκλογή του εἶχε ἀμφισβητηθῆ ὑπὸ τῶν συντηρητικωτέρων θεολόγων ἐπετεύχθη δὲ μόνον τῇ ἀμέσῳ ἐπεμβάσει τῶν αὐτοκρατορικῶν κύκλων. Τὸ καθηγητικὸν στάδιον τοῦ Χάρνακ ἐσημειώθη ὑπὸ καταπληκτικοῦ ἀριθμοῦ μονογραφῶν καὶ ἄλλων ἐπιστημονικῶν δημοσιευμάτων ἅτινα ἐπλήρωσαν ὀλόκληρον πεντηκονταετίαν, προκίλονται τὴν καταπληξίαν καὶ τὸν θαυμασμὸν καὶ τὰ μᾶλλον γονίμων συγγραφέων. Καὶ μόνον τὸ μνημειώδες τετράτομον ἔργον του περὶ τῆς ἱστορίας τῆς αἰχμαλίας χριστιανικῆς φιλολογίας θὰ ἤρκει νὰ τῷ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἣν ἀπέκτησεν ἐπιστημονικὴν δόξαν. Ἀλλ' ἐὰν τὸ ἔργον του τοῦτο ὑπῆρξεν ἐν τῶν ἐπιστημονικῶν ἐπιτευγμάτων, ἄλλο αὐτοῦ πολυτιμότερον σύγγραμμα, ἡ Ἱστορία τῶν δογμάτων, κατέστη ἔτι γνωστοτερον. Ἐκεῖνο ὅμως, ἐκ τῶν ἔργων του, τὸ ὁποῖον κατέστησε τὸ ὄνομα του εἰς ἀσυγκρίτως εὐρύτερον κύκλους πασίγνωστον, ὑπῆρξε τὸ περὶ τῆς οὐσίας τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔργον του ἐν ᾧ ἀναπτύσσεται τί εἶνε Χριστιανισμὸς. Τὰ ἐξ ὧν τοῦτο ἀποτελεῖται ἀκαδημικὰ μαθήματα προὐκάλεσαν μεγίστην ἀνὰ σύμπαντον χριστιανικὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον αἰσθησὴν μεταφρασθέντα εἰς πάσας τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, ἀναλυθέντα δὲ καὶ ἐπικριθέντα ὑπὸ πάντων τῶν ἀντιφρονούντων τόσον πλουσίως, ὥστε νὰ ἀπαρτισθῇ ὀλόκληρος εἰδικὴ περὶ τοῦ ζητήματος φιλολογία. Ὁ Χάρνακ ἐν τοῖς μαθήμασι τούτοις καὶ ἀλλαχοῦ τῶν συγγραμμάτων του διετύπωσε τολμηρὰς θεολογικὰς θεωρίας τοῦ λίαν φιλελευθέρου προτεσταντισμοῦ περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Κυρίου καὶ περὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἔσχε πολυαριθμὸς ἐπικριτῶν, ὧν ἡ κριτικώτερα κατ' αὐτοῦ μορφή ἦτο ὁ παρουσιαζόμενος ἕνα Χριστιανισμὸν ἀνευ Χριστολογίας, ἦτοι ἕνα κατώτερον τοῦ πραγματικοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις παρὰ τὴν ζωτικότητα, τὴν εὐρύτητα καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν τὰ ὁποῖα τῷ ἀνεγνώριζεν ὁ Χάρνακ, ἐστερεῖτο αὐτῆς τῆς ἐμφανισθεῖς αὐτὸν ψυχῆς του.

Εἶνε δὲ ἀξιοσημείωτος ἡ ὀξεία παρατήρησις τοῦ Ἰουδαίου Felix Perles χαρακτηρίσαντος τὸ ἔργον τοῦ Χάρνακ ὡς τὴν ἐπιτυχεστέραν δικαιοσύνην τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ ἐξ ὅσων εἶδος ἠδύνατο νὰ εὐχηθῇ. Διότι ἐφ' ὅσον καὶ ἡ Χριστολογία, καὶ ἡ περὶ Τριάδος διδασκα-

...ια, καὶ ἡ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἀποκλείεται ὑπ' αὐτοῦ, τί ἄλλο ἀπομένει ἐξ ὧσων μέχρι τοῦ ἔθους ἐθεωρεῖτο ὡς εἰδικῶς χριστιανικόν;» Τὰ περὶ τῆς οὐσίας τοῦ Χριστιανισμοῦ Ἀκαδημεικὰ ἀναγνώσματα αὐτὰ εἶχεν ἀποκηρύξει καὶ ἡ ἐν Βερολίῳ σύνοδος τῶν παστώρων ὡς καταλύοντα αὐτὴν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας τὴν οὐσίαν, διότι οὔτε πρὸς τὴν ἱστορίαν συμβιβάζονται, οὔτε πρὸς τὸ ἀληθές Εὐαγγέλιον συμβιβάζονται, οὔτε καὶ πρὸς τὰς ἀνθρωπίνους ἀνάγκας ἀνταποκρίνονται. Τὰ μεταγενέστερα τῶν ἔργων τοῦ Χάρνακ ἦσαν μελέται περὶ τοῦ ἱστορικοῦ χαρακτήρος τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου, σπουδαίως συμβαλοῦσαι εἰς τὴν ἀναδείξιν τῆς ἀξιοπιστίας τοῦ εὐαγγελίου τούτου κατὰ τῶν ἐναντίων διςχυρισμῶν γερμανῶν τινῶν κριτικῶν, περὶ τοῦ διοργανισμοῦ καὶ τῆς κανονικῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, περὶ τοῦ μοναχισμοῦ, καὶ ἄλλαι. Ὁ ἐκλιπὼν ἐπιστήμων διὰ τὴν γεννιότητά, τὴν πολυμαθειαν καὶ τὴν κριτικὴν του εὐνοότητα κατέλαβεν ἐπιφανεστάτην θέσιν ἐν τῇ σύγχρονῳ θεολογικῇ ἐπιστήμῃ, ἠδίκησεν ὁμῶς τὴν εὐφυειαν του παραγνωρίσας τὸν Χριστιανισμὸν καὶ τὸν θεῖον αὐτοῦ Ἴδρυτήν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τρισὶ συνεδρίαις ἐπεράτωσε, θείᾳ ἀριτι τὸ ἔργον δι' ὃ ἐκτάκτως συνεκλήθη. Ἐν ἀγαθῇ ὁμοφωνίᾳ τῶν συνελλθόντων 40 Ἱεραρχῶν, μετ' ὑπεριστάτωμένην ἔρευναν τοῦ ζητήματος, ἀπεφάνθη ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ συμμετάσχη τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ ρευστοποιήσεως νομοῦ, ἀνευ τροποποιήσεως αὐτοῦ, γενικευθέντος δὲ τοῦ ζητήματος ἀπεφάνθη ὅτι καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοζῇ τὸν νόμον ἐπὶ τοὺς ἱεροὺς κανόνας. Θα συνέλθῃ δὲ αὐθις τὴν 1ην Ἰαννουαρίου. Τὸ ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας ἐκδοθὲν σχετικὸν ἀπόφασιν νὰ μὴ ἐφαρμοζῇ τὸν νόμον περὶ ρευστοποιήσεως ἀπόφασιν ψήφισμα ἔχει ὡς ἑξῆς: « Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος, διαπιστώσασα ὅτι τὸ γεγονός, ὅτι ὁ περὶ ρευστοποιήσεως Νόμος ἐμπεδώνει ἀντικανονικὰς καὶ ἀντιθέτους πρὸς τὴν οὐσίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὅτι, ἐφαρμοζόμενος ὡς ἔχει, θὰ συνεπαγάγῃ τελείαν ἀποσπαστικὴν καὶ καταστρεφτικὴν τῆς ὑπολειφθείσης μοναχικῆς περιουσίας, ὁμοφώνως ἀποφασίζει, ὅπως ἀποφασίσῃ τὴν Διαρκῆ Ἱεράν Σύνοδον, ἵνα ἐπιμερίσῃ τὴν μέχρι τοῦδε στάσιν αὐτῆς, ζητοῦσα τὴν τροποποίησιν τοῦ Νόμου πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ. ὁμοφώνως ἀποφασίζει, ὅπως οὐδεὶς τῶν Ἀρχιερέων μὴ ἀποφασίσῃ τὸν Νόμον ἐπὶ τῶν τοπικῶν Συμβουλίων». — Ἐπὶ τῆς Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀσφαλείας ὑπεβλήθη μὴνυσις κατὰ τοῦ οὐνίτου ἱερέως Χρ. Κολάρου πρὸς τὸν Ἱεραρχεῖον. Ἐν τῇ μὴνύσει ἀναφέρεται, ὅτι ὁ Ἱερεὺς Κολάρου ἀπέλυσε εἰς τὸν οὐνιτισμὸν τὸν Ἱ. Χαϊνόγλου, ἀποφασίσας εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Λάρνακος 31 οἰκίαν. Ὁ Ἱερεὺς Κολάρου ἀπέλυσε εἰς τὸν οὐνιτισμὸν τὸν Ἱ. Χαϊνόγλου, ἀποφασίσας εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Λάρνακος 31 οἰκίαν. Ὁ Ἱερεὺς Κολάρου ἀπέλυσε εἰς τὸν οὐνιτισμὸν τὸν Ἱ. Χαϊνόγλου, ἀποφασίσας εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Λάρνακος 31 οἰκίαν.

ἐφέρετο βαναύστως πρὸς τὴν σύζυγόν του καὶ τὴν γυναικαδέλφην του, τὰς ὁποίας προέτρεπε νὰ ἀσπασθοῦν τὸν οὐνιτισμὸν. Ἡ δευτέρα, ἐπειδὴ ἠρνήθη νὰ δεχθῇ τὰς προτάσεις τοῦ γαμβροῦ τῆς, ἐξεδιώχθη ἐκ τῆς οἰκίας καὶ περιεπλανᾶτο ἀστεγος. Πρὸ καιροῦ δὲ ἀπεπειράθη ν' αὐτοκτονήσῃ. Τὰ ὑπὸ τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας καταγγελλόμενα ἐξηκριβώθησαν καὶ διὰ μαρτυρικῶν καταθέσεων.

— Πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν παρὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κορινθίας ἀπεστάλη τὸ ἐξῆς τηλεγράφημα:

Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν Χρυσόστομον,
Πρόεδρὸν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ἀθήνας

Ἐδχαρίστως ἀναφέρω συντελεσθεῖσαν ἐνότητά Ἑλληνισμοῦ Ἀμερικῆς. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλέξανδρος ἐπαύθη Βασίλειος ὑποταχθεὶς ἀποκαταστάθη. Ἀλέξανδρος φέρεται πρὸς ὑποταγήν. Πᾶσαι ἀνεξαρτήτως Κοινότητες προσεχώρησαν Ἐξάρχῳ. Ὁμογένεια ἐνθουσιαστικῶς πανηγυρίζει εἰρήνην. Γόητρον Ἐκκλησίας ἐξήρθη. Ἑλληνισμὸς ἠνωμένος εὐγνωμονεῖ Ἐκκλησίαν. Ὑποβάλλω Ὑμνέον Μακαριότητι, Ἱερᾶ Συνόδῳ, συντελεστοῖς τοιοῦτου ἔργου, εὐλαβῆ συγχαρητήρια.

Πατριαρχικὸς Ἐξαρχος Κορινθίας Δαμασκηνὸς

— Τῇ προχθῆς Πέμπτῃ (26) ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς ἐγένετο ἡ ἑτησίᾳ τελετὴ τῆς ἐπιδοσεως τῶν ἀπολυτηρίων εἰς τοὺς τελειοφοίτους. Δι' ἑλλειψῆν χώρου τὰ κατ' αὐτὴν θὰ ἐκτεθῶσιν ἐν τῷ ἐπομένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας».

— Ἐδημοσιεύθη ἡ προκήρυξις περὶ συγγραφῆς διδακτικῶν βιβλίων διὰ τὰ ἡμιγυμνάσια καὶ τὰς δύο κατωτέρας τάξεις τῶν ἐξαταξίων γυμνασίων διὰ τὴν πενταετίαν 1931—1936. Μεταξὺ τῶν βιβλίων τούτων εἶνε α) Ἐκλογαὶ ἐκ τῆς Π. Διαθήκης, καὶ β) Ἐκλογαὶ ἐκ τῶν Εὐαγγελίων. Τὸ κείμενον τῶν ὄρων τῆς συγγραφῆς τῶν δύο τούτων θρησκευτικῶν μαθημάτων θὰ δημοσιεύσωμεν ἐν τῷ ἐπομένῳ τεύχει τῆς «Ἐκκλησίας».

— Ὁ Μακαρ. Πατριάρχης Σερβίας κ. Βαρνάβας ἐν ἑλληνιστῇ συντεταγμένῃ ἀπαντητικῇ αὐτοῦ πρὸς συγχαρητικὸν τηλεγράφημα τοῦ σεβ. μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ, ἐξέφρασε τὴν ἐξιδιασμένην αὐτοῦ συγκίνησιν ἐφ' ὅσον διατελούμεν—γράφει—μνήμονες τῆς ἀρχαίας ἡμῶν γνωριμίας κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀρχιερατικῆς ὑπηρεσίας τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος ἐν Ἀλβανίᾳ ὅτε ἐδώσατε τρανὰ δείγματα τῶν εἰλικρινῶν καὶ φιλικῶν ὑμῶν αἰσθημάτων πρὸς τε τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν ὀρθόδοξον ἡμῶν λαόν, παρασχόντες αὐτῷ τότε πολλὰς ὑπηρεσίας. Τὰ φιλικὰ ταῦτα αἰσθήματα—ἐπάγεται ὁ Σερβος Πατριάρχης—δὲν ἔπαυσαν οὔτε κατὰ τὸν μετέπειτα χρόνον ἐκ μέρους τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος πρὸς τε τὴν ἡμῶν Μετριότητα καὶ τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν...
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝ)ΠΟΛΕΩΣ

Τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ (24) ἔληξαν αἱ ἐργασίαι τῆς ἐν τῇ μονῇ Βατοπεδίου συνελλθούσης γενικῆς Πανορθο-

δόξου Ἐπιτροπῆς, ἥτις πρωτοβουλία τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου συνεκλήθη ὅπως διὰ κοινῆς συσκέψεως καὶ ἐγκρίσεως τελικῶς καθορίη τὸν καταρτισμὸν καὶ τὸ πρόγραμμα τῆς ἐπακολουθησούσης κατὰ τὴν κοινὴν ἐφείων πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν γενικῆς ὀρθοδόξου Προσυνόδου, ἐν τῇ ὁποίᾳ μέλλουσι νὰ ἐξετασθῶν ἐπείγοντα σύγχρονα γενικὰ ἐκκλησιαστικά ζητήματα. Ἡ Ἐπιτροπὴ μετὰ τὴν ἀποπερατωσιν τῶν συσκέψεων τῆς ἀνεκοίνωσε τὰ ἀκόλουθα:

«Ἡ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Βατοπεδίου συγκληθεῖσα Προκαταρκτικὴ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ ἀπειτέλεσθη ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, τοῦ Πατριαρχείου Ἰερουσολύμων, τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας, τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας, πλὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, διὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς ὁποίας ὄλαι αἱ ἀντιπροσωπεῖαι ἐξέφρασαν τὴν λύκην των. Ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ ἐργαζομένη ἐπὶ 16 ἡμέρας εἰς ἐπανειλημμένας συνεδριάσεις, προέβη εἰς τὴν κατόπιν συζητήσεως ὀνομασίαν καὶ καταγραφὴν τῶν θεμάτων τῆς μελλούσης Προσυνόδου, ἵνα ὑποβαλλόμενα ταῦτα διὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὰς κατὰ τόπους Ἐκκλησίας, μελετηθῶν προσηκόντως καὶ ἀποτελέσουν τὸ πρόγραμμα τῆς Προσυνόδου, τοῦ ὁποίου ἡ δημοσίευσίς θὰ γίνῃ ἐν καιρῷ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Αἱ ἐργασίαι τῆς Προκαταρκτικῆς Διορθόδοξου Ἐπιτροπῆς διεξήχθησαν ἐν πνεύματι ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ὁμοφωνίας, τοῦθ' ὅπερ δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς εὐλοῦνος ἀπαρχὴ στενωτέρας συνεργασίας τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς ζητήματα ἀφορῶντα τὴν ὅλην Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ὑπαρχόντων ἤδη δεσμῶν τῆς πρὸς ἀλλήλας ἀγάπης».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Κατὰ τὰς αἰγυπτιακὰς ἀραβοφύωνος ἐφημερίδας μέχρι τοιοῦτου ἐξήφθησαν τὰ πάθη ἐν Ἀντιοχείᾳ περὶ τὸ ζήτημα τῆς πατριαρχικῆς ἐκλογῆς, ὥστε δύο ἄτομα προσέβαλον τὸν μητροπ. Χοράν σεβ. Ζαχαρίαν διὰ ραβδου. Ὁ ἕτερος τῶν δραστῶν συνελήφθη.

—Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ χηρεύοντος πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀντιοχείας σεβ. Λααδικείας κ. Ἀρσένιος ἀπαντῶν τηλεγραφικῶς εἰς τὴν ἐπ' ἕσσης τηλεγραφικὴν ἐκκλησίαν τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου περὶ ταχέως τερματισμοῦ τῆς ἐκκρεμότητος ἐν τῇ πληρώσει τοῦ θρόνου, ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ πλειοψηφία τῆς ἱ. συνόδου τῆς Ἀντιοχικῆς Ἐκκλησίας ἐνέδωκεν εἰς ἀναβολὴν τῆς ἐκλογῆς ἐπὶ ὀκταμηνὸν ἵνα δοθῆ εὐκαιρία εἰς τοὺς ἐναντιουμένους μητροπολίτας πρὸς ἐπάνοδον αὐτῶν

εἰς τὴν εἰρήνην. Ἡ ἱ. Σύνοδος τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου, διαπιστώσασα ὅτι καὶ αὐτὴ ἀναβαλλεται πλήρως τοῦ θρόνου, ἀπεφάσισεν ὅπως καταδειχθῆ εἰς τοὺς μητροπολίτας τῆς Ἀντιοχικῆς Ἐκκλησίας ὅτι ἐπιβάλλεται πλέον νὰ ζητηθῆ παρ' αὐτῶν διατηρικὴ ἐπέμβασις τῶν πατριαρχικῶν θρόνων (Κων)πολεως, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἰερουσολύμων, ἵνα οὕτω ἀρθῶσιν οἱ τὴν ἀναβολὴν προκαλοῦντες λόγοι καὶ τεθῆ ἡ βάσις τῆς πατριαρχικῆς ἐκλογῆς. Ἐπιστολὴ ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο ἤδη ἐστάλη ἀπὸ μέρους τοῦ Οἴκου Πατριαρχείου πρὸς τὸν τοποτηρητὴν τοῦ Ἀντιοχικοῦ θρόνου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐπέβαλεν εἰς τρεῖς χιλιαστὰς τοῦ χωρίου Ξυλοφάγος τὴν ποινὴν τοῦ ἀφορισμοῦ «ἕως ἂν μεταμεληθέντες ζητήσωσι συνχώρησιν καὶ ἀποκατάστασιν ἐν ταῖς τάξεσι τῶν πιστῶν τῆς Ἐκκλησίας τέκνων». Οἱ χιλιασταὶ οὗτοι παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας διδασχάς, παραινέσεις καὶ νουθεσίας, ἐξηκολούθουν ἐμμένοντες ἐν τῇ αἰρέσει.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ἡ ἐν Λονδίῳ Ἐπιτροπὴ διαμαρτυρίας κατὰ τὴν ἐν Ρωσίᾳ διωγμῶν τῆς θρησκείας διοργανοῦ νέα μεγαλειώδη συγκέντρωσιν διὰ τὴν 14 προσεχοῦς Ἰουλίου. Τὸ συλλαλητήριον τοῦτο θὰ ἦνε ἐξαιρετικῶς χαρακτήρος. Θὰ μετασχωσιν αὐτοῦ πλείοται ὄργανα σεὶς διαφόρων χωρῶν.

—Κατ' εἰδήσεις ἐκ Μοσχας ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ Προεδρὸς τῆς ἐν Μοσχᾷ ἱ. συνόδου τῆς λεγομένης «συνδικῆς Ἐκκλησίας» μητροπολίτης Βενεαμιν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΛΑΤΙΝΙΚΗ

Ὁ «Ρωμαῖο, Παρατηρητὴς» τοῦ Βατικανοῦ ἐδημοσίευσεν ἐγκύκλιον παπικὴν, ἐν ᾗ ἐξυμνεῖται τὸ ἔργον τοῦ ἱεροῦ Ἀύγουστινου, οὗτινος συμπληροῦται χιλία πεντακοσιετηρὶς ἀπὸ τοῦ θανάτου του.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθη πρό τινας ἐν Λονδίῳ ὑπερεπτακοσιοεβδόμο «Λεξιλόγιον τῆς Ἑλληνικῆς Καινῆς Διαθήκης» πεπλοῦν σμένον ἐκ τοῦ λεξικοῦ θησαυροῦ τῶν νεωστὶ ἀνακαλυφθέντων παπύρων καὶ ἄλλων μὴ φιλολογικῶν πηγῶν ὑπὸ τῶν κ. κ. Mouton καὶ Milligam, ἀποτελοῦν δὲ τὸν ὄγδον τόμον τοῦ ὅλου περὶ τοῦ λεξικοῦ πλοῦτου ἔργου, οὗτινος ἡ ἐκδοσίς εἶχε πρὸ ἐτῶν ἀρχίσει (The Vocabulary of the Greek Testament: Illustrated from the Papyri and other Non-Literary Sources).

Τυποὶς «Φοινικὸς» Ὁδὸς Σταδίου 77 - Ἀθῆναι

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,, ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

<p>ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΝΑ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου</p>	<p>ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ † ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΑΝΘΙΜΟΣ † ΤΡΙΚΚΗΣ ΚΑΙ ΣΤΑΓΩΝ ΠΟΥΛΚΑΡΠΟΣ ΘΕΟΔ. ΣΠΕΡΑΝΤΖΑΣ ΕΠΙΤΡ. ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ</p>	<p>ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡΧ. 60. ΕΞΩΤ. ΦΡ. 60. ΑΜΕΡ. ΔΟΛ. ΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΝΑΩΝ ΠΡΩΤΕΥΘΥΣΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΔΡΧ. 10 ΝΑΩΝ ΧΩΡΙΩΝ 60. ΙΕΡΕΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ</p>
<p>Διευθυνσις Συντάξεως: Μοσχονησίω 12α. — Διευθ. Διαχειρίσεως καὶ Διεκπαιρώσεως: Μέγ. Ἀρχιεπ. ὁδ. Φιλοθέης</p>		